Τὰ παιδιὰ τῶν ξένων ἐργατῶν στὴ Δυτ. Γερμανία ἀντιμετωπίζουν δυσκολίες

ΟΔΥΝΗΡΕΣ ΟΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

ΜΟΝΑΧΟ (ΙΝΡ). «Ἀκόμα εἶναι στὸ χέρι μας νὰ ἐμποδίσωμε τὰ παιδιὰ τῶν ξένων ποὺ ἐργάζονται στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, ὀπλισμένα ἐντελῶς στὸ περιθώριο τῆς κοινωνίας, νὰ ὀργανωθοῦν μιὰ μέρα σὲ σπεῖρες «κακοποιῶν», μοῦ εἶπε τελευταῖα μιὰ δασκάλα ποὺ διδάσκει στὸ Μόναχο ἑλληνόπουλα.

Ὅπως αὐτὴ ἡ παιδαγωγός, ἔτσι καὶ οἱ φέροντες τὶς πολιτικὲς εὐθύνες βλέπουν ὅλο καὶ καθαρώτερα ὅτι ἡ βελτίωση τῆς θέσεως τῆς δεύτερης γενιᾶς τῶν ξένων ἐργατῶν δὲν ἐπιτρέπει πλέον καμμιὰ ἀναβολή, δεδομένου ὅτι: «Κάθε τί ποὺ θὰ παραλείψωμε νὰ κάνωμε σήμερα δι' αὐτοὺς τοὺς νεαροὺς ξένους, θὰ πλήξη ὑποχρεωτικὰ μιὰ μέρα τὸν γερμανικὸ πληθυσμό», δήλωσε πρόσφατα ἁρμόδιος γιὰ τὰ προβλήματα τῶν ξένων ἐργατῶν ὑπάλληλος τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ ὑπουργείου ἐργασίας τῆς Βόννης.

Ὁ ὅρομος πρὸς τὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ὑπῆρξε γιὰ πολλοὺς ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς νέας ζωῆς, στὴν ὁποία εἶχαν ἐναποθέσει ἀναρίθμητες ἐλπίδες. Ὅταν ἀποφάσισαν οἱ γονεῖς τοῦ Γιώργου πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια νὰ φέρουν τὸ γυιό τους ἀπὸ ἕνα χωριὸ τῆς Ἑλλάδος στὸ Μόναχο, ὅπου ζοῦσαν, εἶχαν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἔπραξαν τὸ καλύτερο γιὰ τὸ παιδί τους καὶ τὸ μέλλον του. Ἐν τῷ μεταξὺ τοὺς ἔχουν δημιουργηθῆ σοβαρὲς ἀμφιβολίες, ἂν ἡ ἀπόφασή τους αὐτὴ ἦταν σωστή. Βέβαια ἡ οἰκογένεια ζεῖ πάλι ἑνωμένη κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη καὶ τὸ ἐπίδομα γιὰ τὸ παιδὶ πληρώνεται στὸ ἀκέραιο ἑνόσω αὐτὸ ζεῖ στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Γερμανία, ἀλλὰ τὸ πρόβλημα τῆς γλώσσας δημιουργεῖ σοβαρὲς δυσκολίες γιὰ τὸν Γιῶργο στὸ σχολεῖο. Κι' ὅταν μιὰ μέρα θὰ τὸ τελειώση, θὰ πρέπει νἄχη πολὺ μεγάλη τύχη, μπροστὰ στὸν ὑπερβολικὸ ἀριθμὸ τῶν Γερμανῶν ἐνδιαφερομένων, γιὰ νὰ βρῆ θέση μαθητευομένου, γιατὶ οἱ θέσεις αὐτὲς εἶναι περιωρισμένες. Ὡς τότε ὅμως ὁ Γιῶργος θὰ ἔχη προσαρμοστῆ σὲ μεγάλο βαθμὸ στὸ νέο περιβάλλον ποὺ θὰ ἔχη θέσει σ' αὐτὸν τὴν σφραγίδα του, καὶ δὲν θὰ μπορῆ πλέον νὰ ἐαναγυρίση στὶς παληὲς συνθῆκες ζωῆς του στὸ ἑλληνικὸ χωριό.

Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἰδιαίτερο δίλημμα τῶν νέων ποὺ μεγαλώνουν μέσα σὲ δύο διαφορετικοὺς κύκλους πολιτισμοῦ: «Στὸ σπίτι στὴ Γερμανία» ζοῦν στὸ μεγάλο οἰκογενειακὸ κύκλο, ὅπου οἱ γονεῖς ὀνειρεύονται τὴν ἐπιστροφὴ στὴν πατρίδα καὶ ἀνατρέφουν τὰ παιδιὰ τους σύμφωνα μὲ τὶς θρησκευτικὲς καὶ κοινωνικὲς συνήθειες τοῦ τόπου προελεύσεώς τους. Αὐτὰ ὅμως δὲν παρέχουν τὶς ἱκανότητες γιὰ τὴ ζωὴ στὴ Γερμανία, ἀλλὰ δημιουργοῦν πρόσθετες δυσκολίες προσαρμογῆς καὶ ἐντάξεως. Ἔτσι, στὴ ζωὴ σὲ μιὰ ξένη χώρα, σὲ μιὰ μεγαλούπολη μὲ ἀνθρώπους μὲ ἄλλη γλῶσσα καὶ ἄλλα ἔθιμα σὰν πρόσθετη δυσκολία, ἔρχεται καὶ ἡ ἀποξένωση ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν οἰκογένεια καὶ μ' αὐτὸ ἔχει ἤδη ξεπεραστῆ σὲ πολλὲς περιπτώσεις, τὸ ὅριο τῆς ψυχικῆς ἀντοχῆς.

Οἱ πολυάριθμες ἰδιωτικὲς ἐκκλησιαστικὲς καὶ κρατικὲς ἐπικουρικὲς ὀργανώσεις θεωροῦν τοὺς ἀνερχομένους ἀριθμοὺς τῶν τοξικομανῶν καὶ ἀλκοολικῶν ἀνηλίκων καθὼς καὶ τὴν αὐξανομένη ἐγκληματικότητα αὐτῆς τῆς ἡλικίας ὡς ἀνησυχητικὰ συμπτώματα ἑνὸς ἀποπροσανατολισμοῦ κατὰ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ληφθοῦν ἐπείγοντα μέτρα. Ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ὑπεύθυνοι διεπίστωσαν ὅτι τὰ μέτρα γιὰ τὴν ἔνταξη τῶν παιδιῶν τῶν ξένων ἐργατῶν στὰ γερμανικὰ σχολεῖα δὲν μποροῦν νὰ συμβαδίσουν μὲ τὴν ἐκρηκτικὴ αὔξησή τους (ἐνῶ τὸ 1965 ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν ξένων ἐργατῶν στὰ γερμανικὰ σχολεῖα ἦταν 35.000 τὸ 1976 ἔχει φτάσει ἤδη σὲ 450.000), καταβάλλουν τώρα ἐντονώτερες προσπάθειες γιὰ νὰ βροῦν νέους τρόπους λύσεως τοῦ προβλήματος. Μὲ τὸ συντονισμὸ ὅλων τῶν μέτρων ποὺ λαβαίνονται, λόγου χάρη βοήθεια γιὰ τὴ μελέτη τῶν μαθημάτων στὸ σπίτι ἢ μαθήματα γλώσσας, παροχὴ βοηθείας στὴν ἀναζήτηση ἐργασίας ἢ στὴ λήψη τῆς ἀδείας ἐργασίας καθὼς καὶ εἰδικὲς προσφορὲς γιὰ τὶς ἐλεύθερες ὧρες θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ διευκολυνθῆ καὶ νὰ ἐπιταχυνθῆ ἡ κοινωνικὴ ἔνταξη στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

Στὸ ὁμόσπονδο κράτος τῆς Βαυαρίας, παραδείγματος χάρη, ὑπάρχει ἀπὸ τὸ 1974, τὸ πρότυπο τοῦ «τουρκικοῦ» σχολείου μητρικῆς γλώσσας», ὅπου τὰ παιδιὰ διδάσκονται ἀπὸ Τούρκους δασκάλους τὰ μαθήματα στὴ μητρικὴ τους γλῶσσα κατ' ἀρχήν. Κάθε χρόνο θὰ προστίθεται ἡ διδασκαλία ἑνὸς νέου κυρίου μαθήματος στὴ γερμανικὴ γλώσσα, ὥστε νὰ γίνη δυνατὴ ἡ μετάβαση στὶς μεγαλύτερες τάξεις τῶν γερμανικῶν σχολείων. Ἀλλὰ κι' αὐτὴ ἡ ἄλλη γὴ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένη προβληματικὴ γιὰ πολλὰ παιδιά γιατὶ τὰ περισσότερα χρειάζονται πρόσθετα μαθήματα γλώσσας, γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ παρακολουθήσουν τὴν διαφορετικῆς μορφῆς διδασκαλία αὐτή. Δεδομένου ὅμως, ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς γονεῖς αὐτῶν τῶν παιδιῶν δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τοὺς προσφέρουν βοήθεια στὸ θέμα τῆς γλώσσας καὶ συχνὰ δὲν εἶναι ἐνημερωμένοι σχετικὰ μὲ τὶς ὀργανώσεις ποὺ προσφέρουν σχετικὲς ὑπηρεσίες, τὰ 70% τῶν παιδιῶν τῶν ἀλλοδαπῶν ἀρχοῦνται στὴ φοίτηση στὸ βασικὸ σχολεῖο μόνο, πρᾶγμα ποὺ ἐπιδεινώνει τὶς ἐπαγγελματικὲς του προοπτικές.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

Ἐπιχειρεῖται τώρα ἱστορικὴ ἀποκατάσταση τοῦ Καζανόβα

ΗΤΑΝ - ΛΕΝΕ - ΠΡΟΤΥΠΟ ΙΠΠΟΤΗ

ΒΙΕΝΝΗ. Ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ἀποκατασταθῆ καὶ ἡ τιμὴ τοῦ μεγάλου γυναικοκατακτητῆ Τζιάκομο Καζανόβα! Ἀφοῦ κουρέλιασαν τὴ φήμη του οἱ αἰῶνες, ἀφοῦ τὸν διέσυραν οἱ ἱστορικοὶ καὶ οἱ μυθιστοριογράφοι, ἀφοῦ ὁ διεθνὴς κινηματογράφος, μ' ἐπικεφαλῆς τελευταῖα τὸν συμπατριώτη του Φελλίνι, τὸν παρουσίασε σὰν μιὰ ἐρωτικὴ μηχανὴ ποὺ μπορεῖ νὰ τὴν νοικιάση ὁ καθένας, ὡρίμασε ἐπιτέλους ἡ ἀναγκαιότητα νὰ λεχθῆ ἐπὶ τοῦ θέματος ἡ πᾶσα ἀλήθεια.

Τὴν ἀποκατάσταση τοῦ Καζανόβα τὴν ἀνέλαβε τώρα ἐπίσημα ὁ Ἰταλὸς καθηγητὴς τῆς λογοτεχνίας Ρομπέρτο Ζερβάσο. Στὸ βιβλίο του «Ὁ Καζανόβας καὶ ἡ ἐποχή», ποὺ κυκλοφόρησε τώρα καὶ σὲ γερμανικὴ μετάφραση ἀπὸ τὶς Ἐκδόσεις Λόστ, ἐξαφλεῖ παμπάλαιους λογαριασμοὺς σὲ ὄφελος τοῦ περίφημου ὅσο καὶ διαβόητου συμπατριώτη του.

Ἐν πρώτοις ἀμφισβητεῖ ὁ προφεσσόρε Ζερβάζο τὴν ἀνηθικότητα τοῦ Καζανόβα. Τὸν παρουσιάζει μᾶλλον σὰν ἕνα πρόδρομο τῶν σημερινῶν φεμινιστῶν, ἱππότη πραγματικὸ ἀπέναντι στὶς γυναῖκες. «Ἀγαποῦσε τὶς γυναῖκες καὶ τὶς σεβόταν σὰν κυρίαρχα ὄντα, μὲ φυσικὰ δικαιώματα» γράφει ὁ καθηγητής.

Ἀφοῦ ἀσχολεῖται μὲ τὶς λεπτομέρειες τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς βενετζιάνικης κοινωνίας τῆς ἐποχῆς τοῦ ἥρωά του, προχωρεῖ ὁ συγγραφέας σὲ μιὰ διεξοδικὴ καὶ καλὰ τεκμηριωμένη βιογραφία τοῦ Καζανόβα. Γεννήθηκε στὴν Βενετία στὶς 2 Ἀπριλίου 1725 ἀπὸ γονεῖς ἠθοποιούς, χωρὶς νὰ διευκρινιοθῆ μέχρι τώρα μὲ σαφήνεια τὸ ποιὸς ὑπῆρξε ὁ πραγματικὸς του πατέρας. Κατὰ τὸν Τζερβάκο ἴσως νὰ ἦταν πατέρας του ὁ πρίγκηπας τῆς Οὐαλλίας, ὁ ὁποῖος διεκδικεῖται ὅμως μᾶλλον ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ τοῦ Τζιάκομο, τὸν Φραντζέσκο Καζανόβα, ἕναν φημισμένο ζωγράφο τῆς ἐποχῆς του.

Χωρὶς γενεαλογικὸ δέντρο καὶ χωρὶς αὐτοπεποίθηση, ἀλλὰ μ' ἕνα παρουσιαστικὸ Ἡρακλέα καὶ κλασικὴ ὀμορφιά, τρυπώνει ὁ Ἄδωνις αὐτὸς στοὺς κύκλους τῶν ἀριστοκρατῶν γιὰ νὰ ἐξελιχθῆ σ' ἕναν ἀκατανίκητο γόη. Δὲν εἶναι ὅμως ἁπλῶς ὁ ἥρωας τοῦ ποδόγυρου, οἱ ἴδιοι οἱ ἀριστοκράτες τὸν παρακαλοῦν νὰ συντροφεύη τρυφερὰ τὶς γυναῖκες τους, ὄχι ὁ Καζανόβας, δὲν εἶναι ὁ λαϊκὸς τύπος τοῦ ἀγαπητικοῦ. Εἶναι ὁ ἴδιος του λεπτὰ καλλιεργημένος, φύση χαρισματική, φιλόσοφος, ἐπιστήμονας, ἔμπορος, διπλωμάτης, ἀλχημιστὴς καὶ συγγραφέας. Εἶναι γνωστὰ τὰ ἀπομνημονεύματά του γραμμένα μὲ χάρη, πνεῦμα καὶ φιλοσοφικὴ διάθεση ὡς πρὸς τὸ ἐφήμερο τῆς ζωῆς καὶ τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου. Ἤδη οἱ συναντήσεις του μὲ τὸν Φρειδερίκο τὸν Μέγα, τὴν Αἰκατερίνη τῆς Ρωσίας, τὸν Βολταῖρο, τὴν Μαντὰμ Πομπαντούρ, τὴν Μαρία Θηρεσία καὶ τὶς ἄπειρες γυναικεῖες ὀμορφιὲς τῆς ἐποχῆς του δείχνουν τὴν περιωπὴ τοῦ ἀνδρὸς. Ὁ Καζανόβας δὲν κολακεύει κανένα ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς, ἀντίθετα ἀσκεῖ αὐστηρὴ κριτική, καυτηριάζοντας τὸν φαρισαϊσμὸ τόσο τῆς ἀγγλικῆς ὅσο καὶ τῆς αὐστριακῆς σχολῆς.

Ἡ μοίρα εἶναι γιὰ τὸν Καζανόβα μιὰ δύναμη «ποὺ ὁδηγεῖ τὸν πρόθυμο καὶ παρασύρει τὸν ἀντιτιθέμενο». Τοῦ ἀρέσει ὅμως περισσότερο ἡ διαπίστωση τῆς Γαλλίδας σοῦπερ — μαντὰμ καὶ διανοούμενης Νινὸν ντὲ Λαγκλώ: Στὸν ἔρωτα ἡ τριάδα εἶναι ἀγία. Τοῦ ὁποίου ἀξιώματος κάνει εὐρυτάτη χρήση ὁ ἥρωάς μας, ἐπιτρέποντας στοὺς συζύγους νὰ παρακολουθοῦν τὰ δρώμενα. Εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῶν ἐρωτικῶν ὁμάδων τῆς ἐποχῆς μας. Ἐφ' ὅσον τὶς ἀποτελοῦν εὐγενεῖς.

Ἡ καρδιά του, ὡστόσο χτυπᾶ μὲ διπλὸ παλμὸ γιὰ τὰ κορίτσια τοῦ λαοῦ, γιατὶ κι' ἴδιος εἶναι λαϊκῆς καταγωγῆς. Τὶς ἀγαπᾶ λοιπὸν ὅλες μαζί, καὶ τὶς ἀποκαθιστᾶ μὲ πετυχημένους γάμους σὲ κύκλους πλουσίων. Μερικὲς γλύστρησαν καὶ σὲ ἀριστοκρατικούς. Ἀλλὰ ζεῖ σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀντιδημοκρατικὴ ἂν καὶ ἡ Βενετία λέγεται «δημοκρατία» καὶ δὴ «εἰρηνοτάτη» σερενίσσιμα. 15 μῆνες ἔμεινε στὰ μολυβένια μπουντρούμια τῆς πατρίδας του χωρὶς νὰ μάθη ποτὲ τὸ γιατί. Ἡ βενετσιάνικη Γκεπεοὺ λειτουργοῦσε, καλά. Ὅταν οἱ πολίτες ἔβλεπαν στὰ νερὰ τῆς λαγούνας τὶς γόνδολες μὲ τὰ κόκκινα φανάρια τοὺς κοβόταν τὸ αἷμα. Ἀκόμη καὶ τῶν ἀθώων. Αὐτὴ ἦταν ἡ πολιτικὴ κατάσταση τῆς ἐποχῆς του.

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἦταν καλύτερη. Τὰ θέατρα γεμᾶτα ἀλλὰ καὶ δυσώδη: Τὰ ἀποχωρητήρια βρισκόντουσαν στὸν διάδρομο ποὺ χωρίζει τὴν σκηνὴ ἀπὸ τὴν πλατεία.... Ἀλλὰ τὰ ξεχνοῦσε κανεὶς ὅλα μὲ τὸ βενετσιάνικο καρναβάλι. Ὅλοι οἱ πολίτες φοροῦσαν μάσκες καὶ μποροῦσαν (μονοήμερη εὐκαιρία) νὰ ποῦν τὰ ἐξ ἀμάξης, ἐναντίον πάντων καὶ νά... ποιήσουν τὰ πάντα. Οἱ συναυλίες οἱ πυγμαχικοὶ ἀγῶνες, οἱ θεατρικὲς παραστάσεις στὰ καμπέλλι καὶ οἱ δημόσιες ἐκτελέσεις μελλοθανάτων διάνθιζαν τὸ πρόγραμμα. Ἐνῶ οἱ περιπέτειες τοῦ Καζανόβα τὸ ὀμόρφηναν καὶ τὸ ἔκαναν πιὸ ἀνθρώπινο.

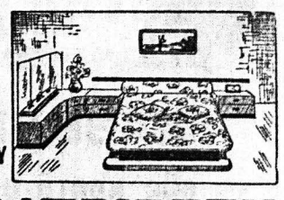

Ἐπιπλα

ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΥ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΤΡΙΒΕΣΗ

ΓΙΡΕΚΑ

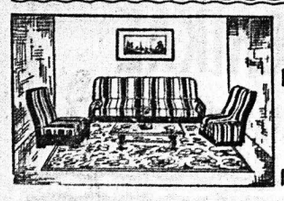

Ἐκθεσις: ΓΟΥΝΑΡΗ 131-ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΤΗΛΕΦ. 320-480

Ἐργαστήρια: ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ 2ΣΤ

STRONCER

ΡΑΦΙΑ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΠΑΓΚΟΙ, ΤΑΜΕΙΑ, ΓΟΝΔΟΛΕΣ, ΒΙΤΡΙΝΕΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΓΕΝΙΚΟΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Γ. ΑΒΡΑΝΤΙΝΗΣ

ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 56 (ΠΛΗΣΙΟΝ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΟΛΓΑΣ), ΤΗΛ.: 220-269, ΠΑΤΡΑΙ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΕΛΠΙΔΑ

Ὑποστηρίζονται νέες ἀπόψεις γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς εὐθανασίας

Τί ἀπαγορεύει ὁ νόμος καὶ τί ἐπιβάλλει ὁ ἀνθρωπισμὸς

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΔΙΑΣΗΜΟ ΚΑΡΚΙΝΟΛΟΓΟ

ΠΑΡΙΣΙ. Ὁ Λέον Σβάρτσεμπεργκ, γιατρὸς στὸ νοσοκομεῖο Πώλ—Μπρούς ντέ Βιλιζουΐφ τοῦ Παρισιοῦ, ἕνα ἀπὸ τὰ γνωστότερα καὶ πρωτοποριακὰ κέντρα τοῦ κόσμου στὸν ἀγώνα ἐναντίον τοῦ καρκίνου, ἀντιμετωπίζει τὸ πρόβλημα τῆς τρομερῆς ἀρρώστιας, ὄχι μόνο σὰν γιατρὸς, ἀλλὰ καὶ σὰν ψυχολόγος.

Στὸ βιβλίο ποὺ ἔγραψε σὲ συνεργασία μὲ τὸν Πιέρ Βιενσόν — Ποντέ (ἀρθρογράφο τῆς «Λέ Μόντ»). «Νὰ ἀλλάξουμε τὸ θάνατο» καὶ ποὺ κυκλοφόρησε πρόσφατα, στὴ Γαλλία, ὁ Σβάρτσενμπεργκ, μιλάει μὲ παθιασμένο ἐνδιαφέρον καὶ μὲ θάρρος γιὰ τὸν πόνο, γιὰ τὸν καρκίνο καὶ γιὰ τὸ θάνατο. Περιγράφει αὐτὰ ποὺ βλέπει, ἀφηγεῖται αὐτὰ ποὺ ζεῖ.

Στὴ συνέντευξη ποὺ ἀναδημοσιεύουμε, ὁ γιατρὸς μιλάει γιὰ τὸ βιβλίο του καὶ τὴν ἐργασία του.

ΕΡ.: Καπνίζετε;

ΑΠ.: Μόνον ἕνα τσιγαράκι κάπου—κάπου. Πρὶν δεκαπέντε χρόνια κάπνιζα σαράντα τσιγάρα, τὴν ἡμέρα. Σχεδὸν ποτὲ δὲν μπορεῖς νὰ τὸ κόψεις ἀπόλυτα.

ΕΡ.: Ἡ σχέση τοῦ καρκίνου, μὲ τὸν καπνό ἔχει διαπιστωθεῖ ἀπόλυτα;

ΑΠ.: Κατὰ 98% ὅταν ὑπάρχουν ὄγκοι στὰ πνευμόνια, τὸ τσιγάρο ἔχει μεγάλες εὐθύνες. Δύο πακέτα τὴν ἡμέρα ἐπὶ εἴκοσι χρόνια πολλαπλασιάζουν κατὰ 50% τὸν κίνδυνο καρκίνου στοὺς πνεύμονες.

ΕΡ.: Φαίνεται ὅτι ὅσοι καπνίζουν πίπα ἢ πούρο διατρέχουν λιγώτερους κινδύνους...

ΑΠ.: Ἐπειδὴ δὲν εἰσπνέουν τὸν καπνό, δηλητηριάζονται λιγώτερο, διατρέχουν ὅμως τὸν κίνδυνο νὰ ἐγάλουνε καρκίνο στὴν γλώσσα. Οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ ὅμως δὲν ἀπειλοῦν ὅλους τοὺς μεγάλους καπνιστές. Ὅσο ἡ ἐπιστήμη δὲν θὰ μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει, γιατὶ ἄλλοι παθαίνουν καρκίνο, καὶ ἄλλοι ὄχι, οἱ ὀπαδοί τοῦ καπνίσματος θὰ συνεχίσουν νὰ ἀδιαφοροῦν.

ΕΡ.: Τὸ φάντασμα τοῦ καρκίνου δημιουργεῖ λιγώτερους φόβους ἀπὸ ἄλλοτε;

ΑΠ.: Δὲν νομίζω. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο μάλιστα ἔγραψα μαζὶ μὲ τὸν Πιέρ Βιενσόν — Ποντέ ἕνα βιβλίο γιὰ τὰ βάσανα ὅσων ὑποφέρουν ἀπὸ ὄγκους. Πάγωσα κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὶς ἐνθουσιώδεις ἐκστρατεῖες ὁρισμένων γιατρῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὑπουργείου Ὑγείας σχετικὰ μὲ τὸν καρκίνο. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐπαναλάμβαναν: «Δὲν πρέπει νὰ φοβάστε, ὁ καρκίνος εἶναι μιὰ ἀρρώστεια σὰν ὅλες τὶς ἄλλες, σύντομα θὰ ὑπάρχει ἐμβόλιο καὶ ὅλοι θὰ γιατρευόνται». Αὐτὸ ὅμως εἶναι ψέμα. Οἱ στατιστικὲς μᾶς λένε, ὅτι ἂν ἀντιμετωπισθεῖ ἔγκαιρα ὁ καρκίνος στὸν τράχηλο τῆς μήτρας θεραπεύεται κατὰ 100%, ὁ καρκίνος τοῦ δέρματος κατὰ 85% (μερικοὶ καρκίνοι τοῦ λαιμοῦ κατὰ 90%) καὶ ὁ καρκίνος τοῦ στήθους κατὰ 60%. Οἱ στατιστικὲς ὅμως δὲν μιλᾶνε γιὰ τοὺς ὄγκους στὰ πνευμόνια καὶ στὸ πεπτικὸ σύστημα. Οἱ ἄνθρωποι δὲν ξεγελιοῦνται μὲ τὰ νούμερα. Στὴν πραγματικότητα βλέπουν μὲ τὰ μάτια τους πὼς ὅταν ἕνας συγγενὴς ἢ φίλος ἀρρωσταίνει ἀπὸ καρκίνο, δύο φορὲς στὶς τρεῖς πεθαίνει. Πρέπει νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια: Σήμερα ὁ καρκίνος εἶναι μιὰ ἀρρώστεια ποὺ πολὺ συχνὰ προκαλεῖ τὸν θάνατο.

ΕΡ.: Καὶ συνεχίζει νὰ εἶναι μιὰ ἀρρώστια γιὰ τὴν ὁποία οἱ ἄνθρωποι ντρέπονται;

ΑΠ.: Ἀρκεῖ νὰ διαβάσουμε, τὶς νεκρολογίες. Ποτὲ ὁ θάνατος δὲν προέρχεται ἀπὸ καρκίνο, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ «μακροχρόνια καὶ ἐπώδυνη ἀσθένεια». Αὐτὸ ἰσχύει τόσο γιὰ τὴν Ἰαπωνία, ὅσο καὶ γιὰ τὴν Σοβιετικὴ Ἕνωση. Στὴν Κίνα, ὅπως καὶ στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τώρα μόνον ἄρχισαν νὰ τὸν «ἀναγνωρίζουν».

ΕΡ.: Ἴσως ἡ κατάρα αὐτὴ ἐξαφανισθεῖ ὅταν θὰ γνωρίσουμε καλύτερα τὴν ἀσθένεια...

ΑΠ.: Σήμερα γνωρίζουμε ἀρκετὰ πράγματα. Ὁποιαδήποτε καὶ νὰ εἶναι ἡ μορφή του, ὁ ὄγκος δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν κακὴ λειτουργία τῶν κυττάρων. Ὁ κάθε ἄνθρωπος ἀποτελεῖται περίπου ἀπὸ ἑξδομηνταπέντε χιλιάδες δισεκατομμύρια κύτταρα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κύτταρα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὅλα τὰ ἄλλα ἀνανεώνονται συνεχῶς. Ὁ καρκίνος, δημιουργεῖται ἀπὸ ἕνα κύτταρο, ποὺ σὲ μιὰ ὁρισμένη στιγμὴ δὲν ἀκολουθεῖ τὸ καθορισμένο πρόγραμμα καὶ πολλαπλασιάζεται, ἀκανόνιστα. Μὲ τὴν «ἀναρχική» ἐπέκτασή τους τὰ κύτταρα αὐτὰ προκαλοῦν βλάβες στὰ διάφορα ὄργανα καὶ ἀλλοιώνουν τὶς ζωτικὲς χημικὲς συνθέσεις. Ἂν δὲν μπορέσουμε νὰ σταματήσουμε, τὴν βλαβερὴ αὐτὴ ἀνάπτυξη, ὁ ἀσθενὴς πεθαίνει.

ΑΓΝΩΣΤΑ ΤΑ ΑΙΤΙΑ

ΕΡ.: Εἶναι ἱκανοποιητικὸς αὐτὸς ὁ ὁρισμός;

ΑΠ.: Ὁπωσδήποτε ὄχι. Θὰ πρέπει νὰ ξέρουμε γιατὶ ἀρχίζει αὐτὴ ἡ καταστρεπτικὴ διαδικασία. Ἐμεῖς γνωρίζουμε μόνον τὰ ἀποτελέσματα καὶ ὄχι τὶς αἰτίες. Τὸ μόνο ποὺ μποροῦμε νὰ κάνουμε εἶναι ὁρισμένες ὑποθέσεις. Τὰ πειράματα στὸ ἐργαστήριο θὰ μποροῦσαν νὰ μᾶς πληροφορήσουν ὅτι ὅλα ἀρχίζουν μὲ ἕνα εἶδος «ρήξεως» τῶν χημικῶν συστατικῶν τῶν κυττάρων, ὅταν αὐτὰ ἀναπαράγονται. Ἄλλα πειράματα ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ αἰτίες μποροῦν νὰ εἶναι ἐξωτερικές, χημικοῦ ἢ φυσικοῦ τύπου. Ὑπάρχουν καὶ πειράματα ποὺ μᾶς μιλοῦν γιὰ πιθανὴ προέλευση ἀπὸ ἰούς: Στὰ πειραματόζωα, γιὰ παράδειγμα, ἡ λευχαιμία μπορεῖ νὰ μεταδοθεῖ ἀπὸ τὴν μητέρα στὸ παιδὶ μὲ τὸ μητρικὸ γάλα.

ΕΡ.: Πρόκειται γιὰ ἰούς ποὺ δὲν προσβάλλουν τὸν ἄνθρωπο;

ΑΠ.: Ἔχουν γίνει πολλὲς συζητήσεις. Ὑπάρχουν διαμάχες... Στὴν Οὐγκάντα ὁ Ντέννις Μπάρκιτ ἕνας Ἄγγλος ἐπιστήμονας, ἐνετόπισε μία μορφὴ καρκίνου, διαδεδομένη στὴν Ἀφρική. Ἐμφανίζεται κυρίως στὰ παιδιά, τοὺς καταστρέφει τὸ σαγώνι καὶ τοὺς παραμορφώνει τὸ πρόσωπο. Ὁ Μπάργκιτ πήστευε ὅτι ἡ αἰτία ἦταν ἕνας ἰὸς ποὺ μεταφερόταν ἀπὸ τὰ κουνούπια. Τὸ 1964 ὁ ἰὸς ἀπομονώθηκε καὶ στὴ συνέχεια βρέθηκε μέσα στοὺς ἀσθενεῖς. Κανένας ὅμως δὲν μπόρεσε νὰ ἀποδείξει ὅτι ὁ ἰὸς ἐκεῖνος εἶναι ὁπωσδήποτε ὑπεύθυνος γι' αὐτὸν τὸν τύπο καρκίνου. Γιὰ νὰ τὸ ἀποδείξουμε θὰ πρέπει νὰ μεταδώσουμε τὸν ἰὸ σὲ ἕνα ὑγιὲς ἄτομο. Κανένας ὅμως δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ κάνει.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΟΖΩΑ

ΕΡ.: Δὲν χρησιμοποιήθηκαν ποτὲ ἄνθρωποι πειραματόζωα;

ΑΠ.: Γύρω στὰ 1974, οἱ Ἀμερικανοὶ τοποθέτησαν μὲ ἐνέσεις καρκινογόνα κύτταρα σὲ θανατοποιοῦνες, ποὺ προσφέρθηκαν «ἐθελοντικά» ὅπως ἔλεγαν οἱ ἴδιοι. Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ ποὺ τοποθέτησαν κύτταρα λευχαιμίας στὸν νωτιαῖο μυελό πέντε ἢ ἕξη ἀνθρώπων. Εἶναι κάτι τρομερό. Οἱ γιατροὶ αὐτοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ὁδηγηθοῦν στὶς φυλακές. Ἀποδείχθηκε πάντως ὅτι ἐκεῖνοι οἱ τύποι ὄγκων δὲν μεταδίδονται.

ΕΡ.: Συνεπῶς ὁ καρκίνος δὲν εἶναι μεταδοτικός;

ΑΠ.: Δὲν εἶναι σίγουρο. Στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες σημειώθηκαν ἀνησυχητικὰ ἐπεισόδια. Σὲ μερικὰ σχολεῖα ὑπῆρξαν παιδάκια ποὺ ἀρρώστησαν ἀπὸ λευχαιμία ἰδίας μορφῆς κατὰ τὴν ἴδια περίοδο. Δέν ὑπῆρχε καμμία ἀπόδειξη γιὰ μόλυνση. Στὴν Γαλλία ὁρισμένοι νεαροὶ αἱμοδότες, ποὺ ἀργότερα ἀποδείχθηκε ὅτι ἔπασχαν ἀπὸ λευχαιμία, ποτὲ δὲν μετέδωσαν τὴν ἀσθένειά τους σὲ ὅσους πῆραν τὸ αἷμά τους.

ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

ΕΡ.: Πῶς ἀντιμετωπίζεται σήμερα ὁ καρκίνος;

ΑΠ.: Ὑπάρχουν διάφοροι τρόποι. Ἡ χειρουργική ἐπέμβαση, οἱ ἀκτινοβολίες, ἡ χημειοθεραπεία.

ΕΡ.: Δηλαδὴ τίποτε τὸ καινούργιο ἀπὸ τὸ 1960...;

ΑΠ.: Θεωρητικὰ δὲν ἔχουμε τίποτε τὸ καινούργιο, ἔστω καὶ ἂν καθένας ἀπὸ τοὺς τρόπους, αὐτοὺς ἔχει βελτιωθεῖ σημαντικά. Ἡ χειρουργικὴ γιὰ παράδειγμα ἔχει κάνει τεράστια βήματα καὶ πραγματοποιεῖ ἐπεμβάσεις, ποὺ πρὶν ἀπὸ 15 χρόνια ἦταν ἀδύνατο νὰ γίνουν. Ἀλλὰ καὶ στὸν τομέα τῶν ἀκτινοβολιῶν ἔχουν σημειωθεῖ πρόοδοι. Ὑπάρχουν σήμερα μηχανήματα ποὺ προστατεύουν τοὺς ὑγιεῖς ἱστοὺς τοῦ σώματος ἀπὸ τὴν «φωτιά» τῶν ἀκτινοβολιῶν. Ἡ χημειοθεραπεία ἐξ ἄλλου, ποὺ τὸ 1960 ἔδινε ἀσήμαντα ἀποτελέ